

Povestirea 'Moș Ion Roată' i-a fost cerută lui Creangă cu prilejul celei de-a douăzecea aniversări a Unirii Principatelor. (* Hora Unirii la Craiova – Th Aman)

Acțiunea are loc în preajma Unirii Principatelor 'pe când se ferbea Unirea la Iași'. (* Proiect pentru monumentul Unirii Principatelor – D. Paclurea)
Cu acest prilej, 'boierii moldoveni liberali, ca de-alde Costache Hurmuzachi, M. Koglniceanu și alții, au găsit cu cale să cheme la Adunare și câțiva țărani fruntași spre a lua și ei parte la facerea acestui măreț și nobil act național ...'

Cum au ajuns în Iași, boierii 'i-au ferchezuit frumos și i-au îmbrăcat la fel, cu cheburi albe și cușme nouă ... '

... și au fost dați în seama unui boier, ca să le explice scopul chemării lor la Adunare.

- Apoi, iaca ce, oameni buni: de sute de ani, două țări surori, creștine și megieșe, Moldova noastră și Valahia sau Țara Muntenească, ... se sfâșie și se mănâncă între dânselle ...(* megieșe = vecine)

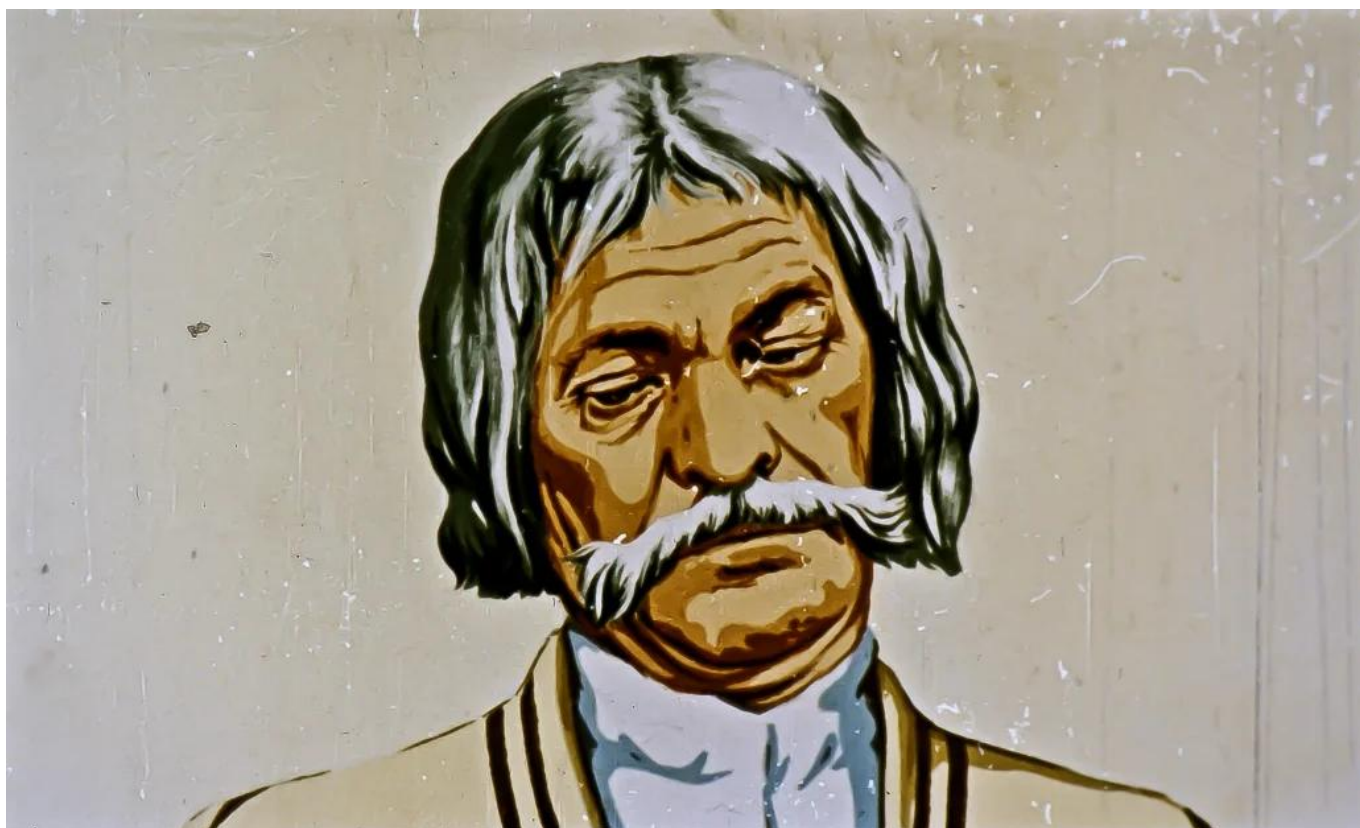
Tări megieșe, am zis, oameni buni; căci numai pâăuașul Milcov, ce trece pe la Focșani, le desparte. .. 'Să-l secăm dar dintr-o sorbire' și să facem sfânta Unire ...

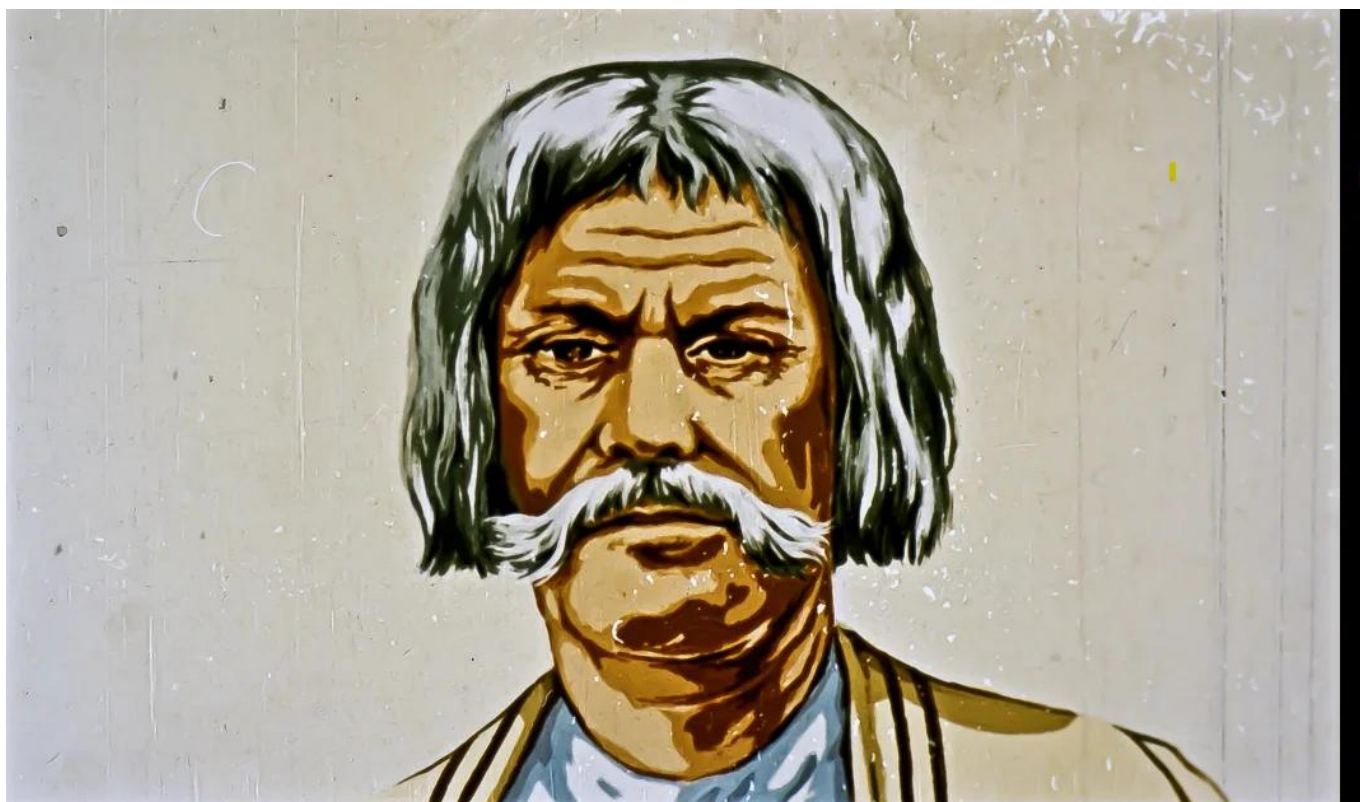
- Iaca, oameni buni, ce treabă creștinească și frumoasă avem de făcut ... Înțeleș-ați, vă rog, oameni buni, pentru ce v-am chemat?

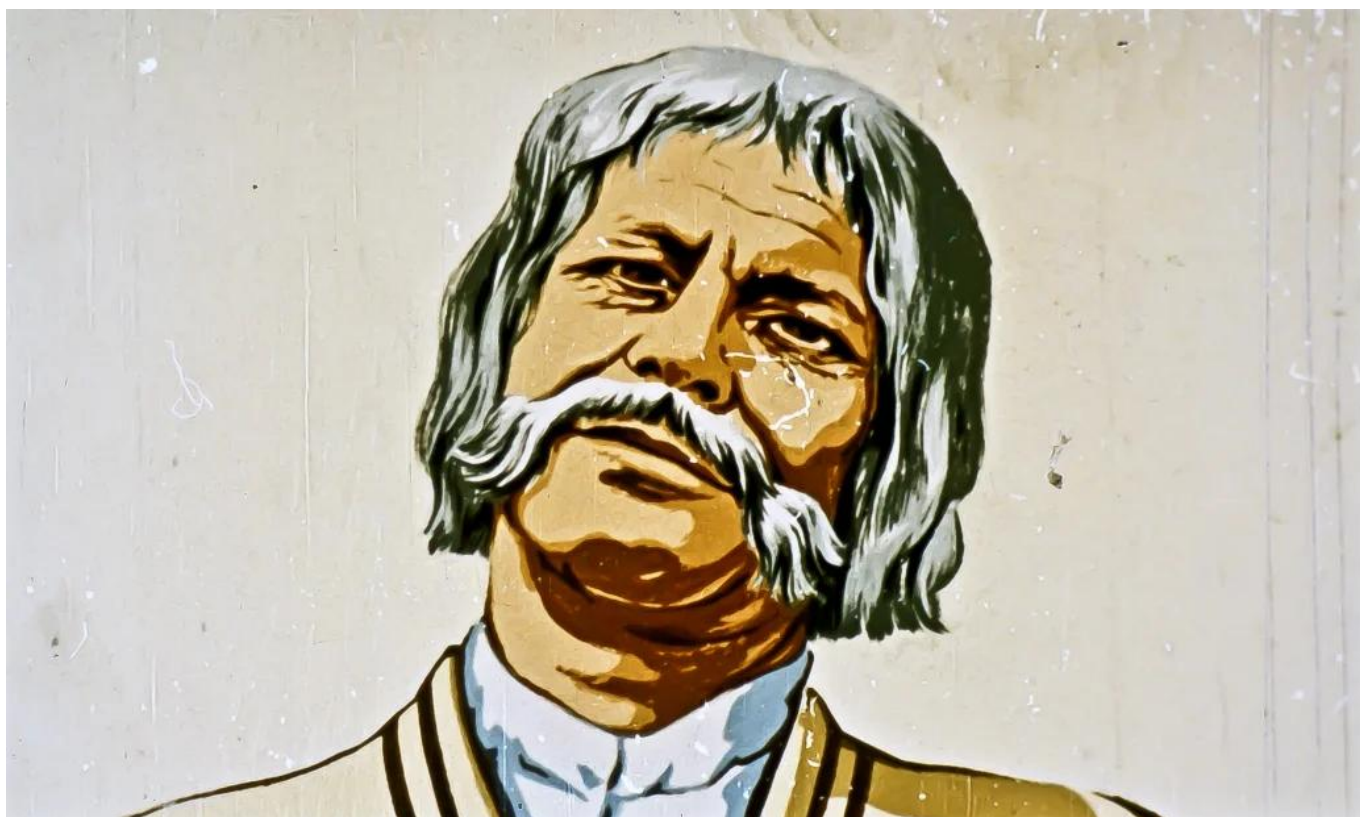
- Înțelegem, cucoane ... că, dă, dacă nu-ți ști dumnevoastră ce-i pe lume, noi, țărănimea de la coarnele plugului, avem să știm ce-i bine și ce-i rău ?...

- Ba eu, drept să vă spun, cucoane, n-am înțeles !... Ş-apoi, chiar dacă ne-am pricepe şi noi la câte ceva, cine se mai uită în gura noastră?

Vorba ceea, cucoane: 'Țăranul, când merge, tropăiește, și când vorbește, hodorogeste', să ierte cinstită fața dumnevoastră. Eu socot că treaba asta se putea face și fără de noi;

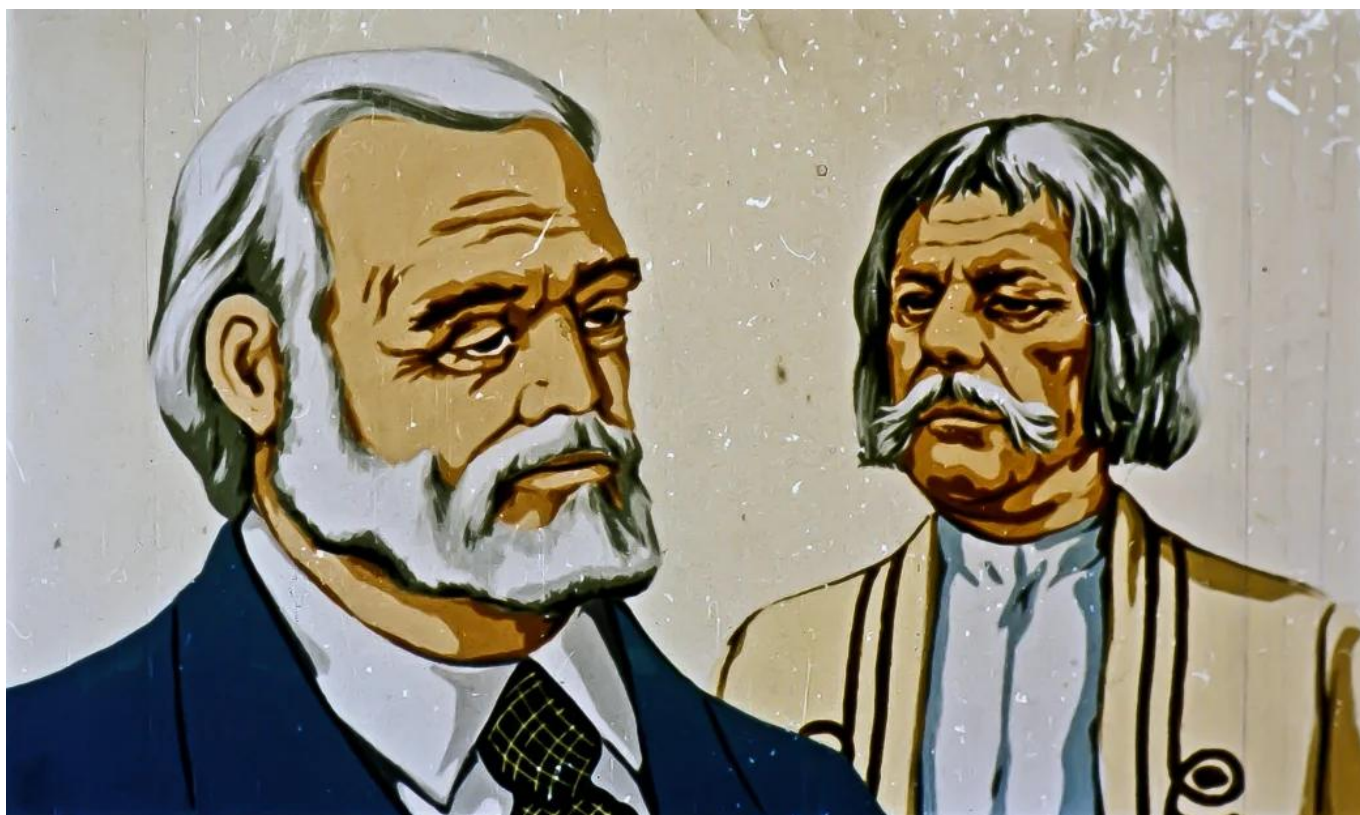
că, dă, noi știm a învârti sapa, coasa și secerea, dar dumnevoastră învârtiți condeiul și, când vreți, știți a face din alb negru și din negru alb ...

‘- Ba nu, oameni buni; s-a trecut vremea aceea ... Astăzi toți, de la vlădică până la opincă, trebuie să luăm parte la nevoile și fericirea țării ... Ei, oameni buni, cred că acum ați priceput !... ‘

- Ba eu tot nu, cucoane!

- Dumnezeu să mă ierte, moș Ioane, dar dumneata, cum văd, ești cam greu de cap; ia haidem în grădină, să vă fac a înțelege și mai bine.

- Moș Ioane, vezi colo, în ogradă la mine, bolovanul cel mare?
- Il vedem, cucoane.

- Ia fă bine și adă-l ici lângă mine.
- S-avem iertare, cucoane, n-om pute, că doar acolo-i greutate, nu șagă.

- Ia du-te și dumneata, moș Vasile, și dumneata, bade Ilie, și dumneata, bade Pandelachi.

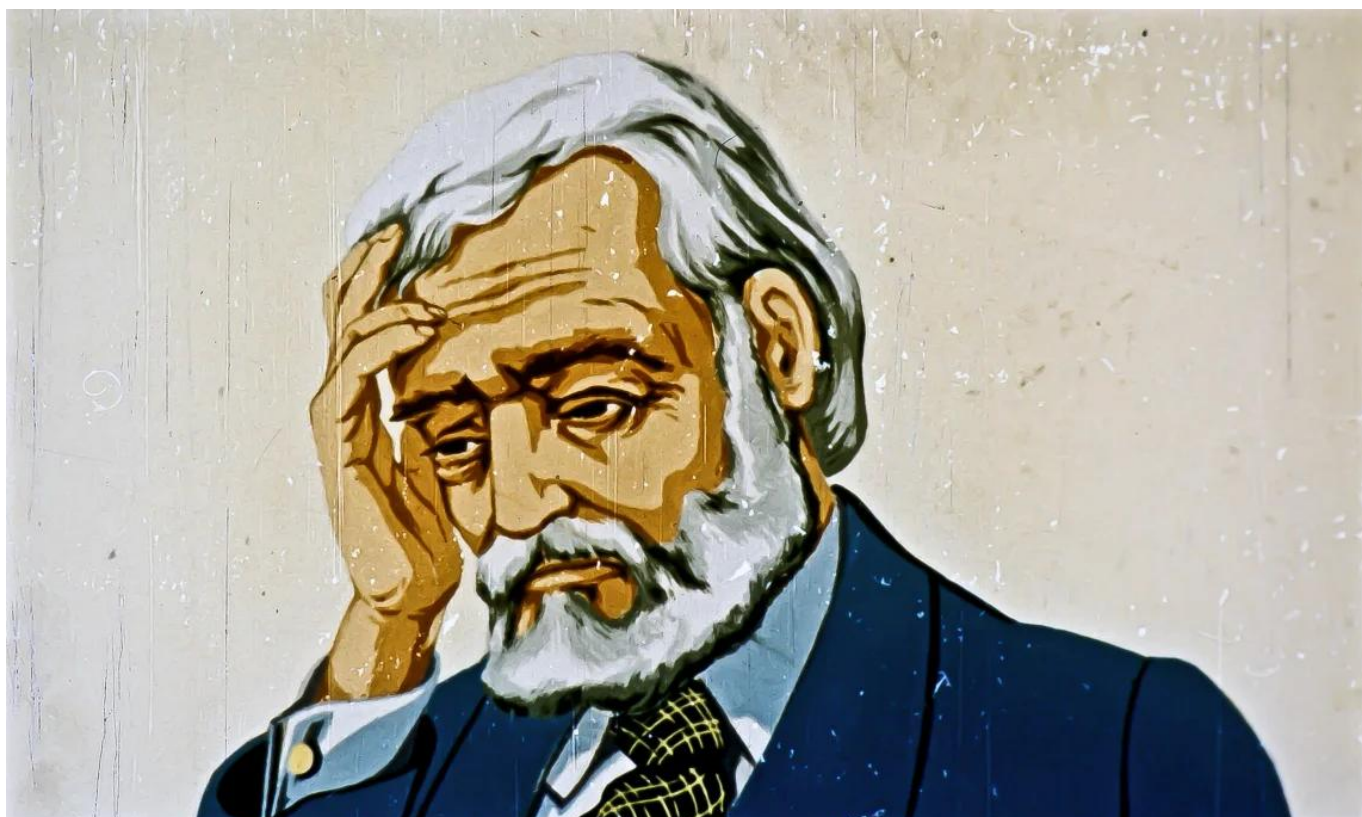
- Ei, oameni buni, vedeți? S-a dus moș Ion și n-a putut face treaba singur; dar când v-ați mai' dus câțiva într-ajutor, treaba s-a facut cu mare ușurință, greutatea n-a mai fost aceeași ...

Povestea cântecului:
'Unde-i unul, nu-i putere,
La nevoi și la durere:
Unde-s mulți, puterea crește,
Și dușmanul nu sporește.'
Așa și cu Unirea, oameni buni!'

- Ba eu, unul, să iertați dumnevoastră, cucoane, încă tot n-am înțeles.

.- Moș Ioane, ia spune dumneata, în legea dumitale, cum ai înțeles ...

- Dă, cucoane, să nu vă fie cu supărare, dar de la vorba și până la faptă este o mare deosebire ...

Dumneavoastră, CA FIECARE BOIER, numai ne-ați poruncit să aducem bolovanul, dar n-ați pus umărul împreună cu noi la adus, cum ne spuneți ...

... Iar de la bolovanul dumneavoastră am înțeles așa: că până acum noi, țăranii, am dus fiecare câte-o piatră mai mare sau mai mică pe umeri: însă acum suntem chemați a o purta împreună tot noi, OPINCA, o stâncă pe umerii noștri ...

Sa dea Domnul, cucoane, să fie altfel, că mie unuia nu mi-ar părea rău ...

- Ia, poate că și Roată al nostru să aibă dreptate!

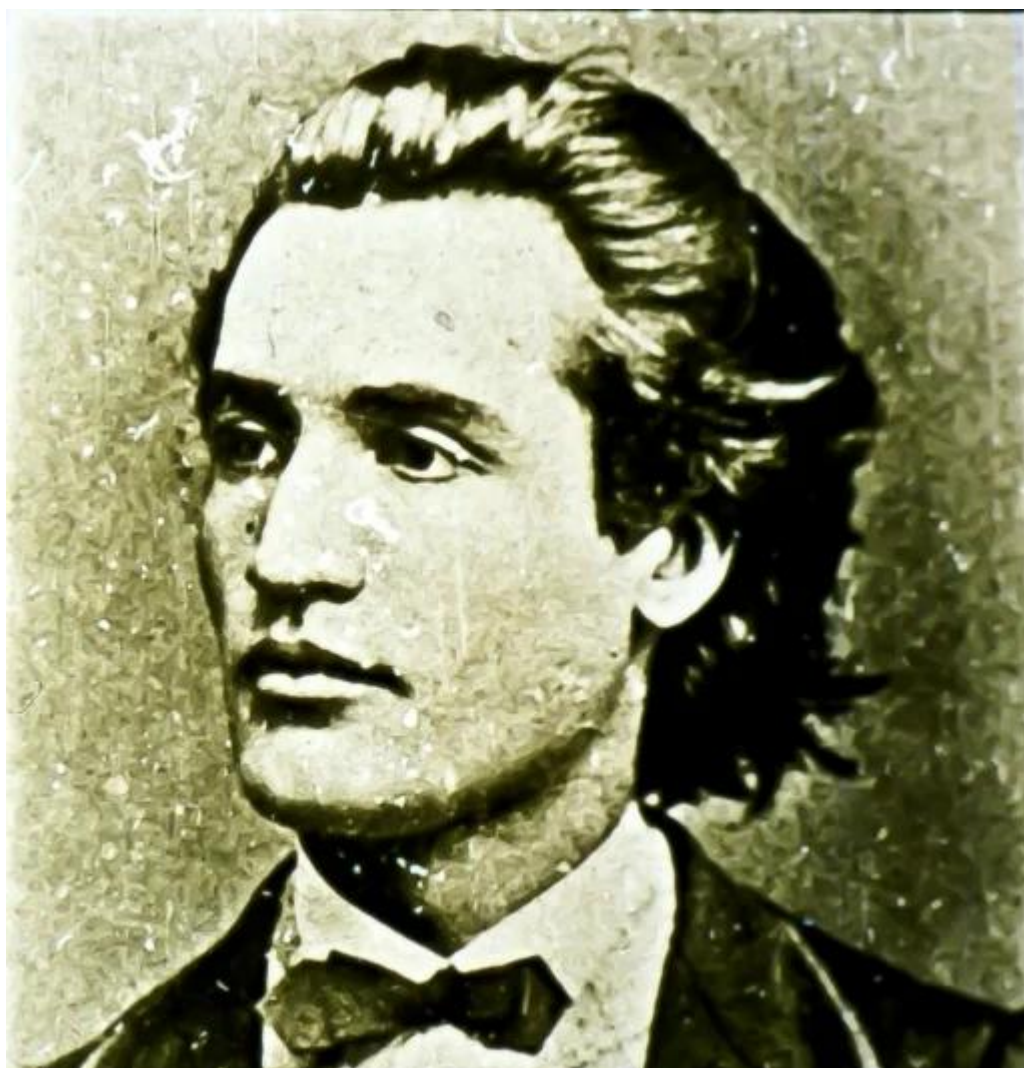
Casa memorială Moș Ion Roată din județul Vrancea

În Humuleștii 'cu Ozana cea frumos curgătoare și limpede ca cristalul, în care se oglindește cu măhnire Cetatea Neamțului de atâtea veacuri', s-a născut, în 1837, unul dintre marii scriitori pe care- i-a dat poporul român.

‘Direct din popor iese și Creangă, inimitabilul Creangă, vioi, spiritual, sceptic, zâmbind în suferință, simplu în aparență și totuși complex ca poporul’. (M. Sadoveanu)

Ca și Eminescu, Creangă este o întruchipare a geniului artistic românesc. 'Opera lui este epopeea poporului român. Creangă este Homer al nostru'. (G. Ibrăileanu)